

**TELŠIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS BENDRASIS
PLANAS**

SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

T U R I N Y S

1. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA	3
1.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai	3
1.2. Poveikis ekonominei aplinkai	4
1.3. Poveikis socialinei aplinkai	5
1.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	6
2. TELŠIŲ MIESTO GAMTINĖ APLINKA	10
2.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai	10
2.2. Poveikis ekonominei aplinkai	10
2.3. Poveikis socialinei aplinkai	11
2.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	11
3. MIESTO SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS	15
3.1. Įvadas	15
3.2. Status quo situacijos vertinimas	15
3.3. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir planuojamai veiklos sričiai	16
3.4. Poveikis ekonominei aplinkai	16
3.5. Poveikis socialinei aplinkai	16
3.6. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	17
3.7. Sprendinių poveikio įvertinimo išvadinė santrauka	18
4. TELŠIŲ MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	20
4.1. Įvadas	20
4.2. Sprendinių poveikio vertinimo išvados	20
4.2.1. Status quo	20
4.2.2. Sprendinių poveikis teritorijos vystymo darnai	21
4.2.3. Sprendinių poveikis ekonominei aplinkai	21
4.2.4. Sprendinių poveikis socialinei aplinkai	22
4.2.5. Sprendinių poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	22
4.3. Sprendinių poveikio įvertinimo išvadinė santrauka	24
4.4. Priemonės sprendinių stebėsenai atlikti	26

1. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA

1.1 Poveikis teritorijos vystymo darnai

Igyvendinus Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano sprendinius, planuojamas toks poveikis teritorijos vystymosi darnai ir planuojamai veiklos sričiai:

1. Toliau nuo pramonės įmonių bei pagrindinių kelių, piečiau Telšių miesto, prie rytinės Masčio ežero pakrantės bei šalia Ryškėnų gyvenvietės, tarp kelio Telšiai – Žarėnai ir Masčio ežero formuojamos gyvenamosios teritorijos pasižymės švaria aplinka bei patrauklumu gyventi.
2. Naujai plėtojamose gyvenamosiose zonose bus tvarkoma inžinerinė infrastruktūra, kuriama poilsio, laisvalaikio praleidimo, sporto ir kita infrastruktūra, užtikrinsianti harmoningo gyvenimo sąlygas.
3. Bus skiriamas atitinkamas dėmesys viešosioms, rekreacinėms erdvėms įrengti, gyventojų poilsio reikmėms bus išnaudojamas Masčio ežeras.
4. Pramonės įmonių plėtra numatyta teritorijoje tarp rytinio apvažiavimo kelio, geležinkelio ir Rainių gyvenvietės bei šiaurinėje miesto dalyje tarp magistralinio kelio ir Mažeikių gatvės tęsinio prie jau esamos pramoninės zonos. Toks funkcinis išsidėstymas užtikrins verslo įmonėms gerą susisiekimo sistemą, inžinerines komunikacijas, o taip pat mažins galimą neigiamą ūkinės veiklos poveikį visuomenei ir gyvenamosioms teritorijoms.
5. Kuriant pramonės rajoną teritorijoje tarp rytinio apvažiavimo kelio, geležinkelio ir Rainių gyvenvietės, sunkiojo transporto srautai neapkrautų miesto susisiekimo sistemos, nes išnaudojant rytinį apvažiavimą ir kelią Telšiai – Varniai, jis būtų nukreipiamas į pramonės zoną aplenkiant miestą.
6. Vykdoma, remiantis funkciniais teritorijų prioritetais, Telšių miesto plėtra atitiktų darnaus vystymosi principus, būtų siekiama tarpusavyje suderinti aplinkosauginius, ekonominius ir socialinius tikslus.

1.2. Poveikis ekonominei aplinkai

Numatomas toks Bendrojo plano sprendinių, įtakojančių ekonominės srities plėtrą ir vystymąsi, poveikis:

1. Pramonės įmonių plėtrai išskirtos patrauklios teritorijos, galimos mokestinės lengvatos bei aktyvios rinkodaros priemonės didins Telšių miesto investicinių patrauklumą.
2. Formuojami sklypai su inžinerinėmis komunikacijomis bei detaliesiais planais sutrumpins investicinių projektų įgyvendinimo laiką.
3. Organizuojami informaciniai seminarai, mokymai įmonių steigimo, vadybos, mokesčių, apskaitos ir kitais klausimais, o taip pat teikiama parama skatins smulkaus ir vidutinio verslo vystymąsi.
4. 2007 – 2013 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama sudarys sąlygas įmonėms įgyvendinti modernizavimo projektus, investuoti į aukštą ir vidutiniškai aukštą technologijų diegimą, kelti personalo kvalifikacinius įgūdžius, didinti konkurencingumą, atlikti taikomuosius mokslinius tyrimus skirtus naujų gaminių kūrimui, diegti aplinkosaugines priemones.
5. Bendradarbiaujant aukštojo ir profesinio mokslo įstaigoms, verslo subjektams ir Telšių darbo biržai įgyvendinamos gyventojų (bedarbių, turinčių nepaklausias profesijas ir pan.) perkvalifikavimo, įgūdžių tobulinimo, naujų specialybių suteikimo programos, kurios užtikrins verslui reikalingą darbo jėgos pasiūlą.
6. Ekonomikos plėtra didins vietos gyventojų pajamas, sudarys sąlygas plėtoti prekybos, laisvalaikio praleidimo, turizmo, kultūros ir sporto paslaugų sektoriams. Taip pat didės gyventojų galimybės aktyviau investuoti į nuosavo būsto atnaujinimą ar įsigijimą, spartės daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo procesas, augs nuosavo gyvenamojo būsto paklausa bei gerės gyventojų apsirūpinimo gyvenamuoju plotu rodiklis.
7. Miesto viešųjų erdvių, poilsio zonų, lankytojams patrauklių objektų tvarkymas ne tik gerins estetinį miesto vaizdą, bet ir sudarys sąlygas plėtoti įvairias turizmo veiklas.

1.3. Poveikis socialinei aplinkai

Siūlomų įgyvendinti Telšių miesto Bendrojo plano sprendinių poveikis socialinei aplinkai:

1. Gerėjanti Telšių miesto ekonominė padėtis, kuriamos naujos darbo vietos bei augantys atlyginimai mažins emigracijos mastus.
2. Augančios savivaldybės pajamos sudarys sąlygas didinti investicijas viešosios infrastruktūros tvarkymui ir modernizavimui.
3. Atnaujinama mokyklų infrastruktūra, mokymo priemonės užtikrins higienos normas atitinkančias mokymosi ir darbo sąlygas bei aukštą švietimo paslaugų kokybę.
4. Plėtojamos neformalaus vaikų ugdymo bei papildomo užimtumo veiklos, įgyvendinamos įvairios edukacinės, prevencinės programos didins mokinių užimtumą ne pamokų metu, padės jiems įgyti papildomų žinių ir kompetencijų.
5. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimas, medicininės įrangos atnaujinimas, sveiką gyvenimo būdą ir racionalią mitybą propaguojančių, ankstyvos ligų profilaktikos programų įgyvendinimas gerins visuomenės sveikatą.
6. Gerinamos darbo sąlygos asmens sveikatos priežiūros įstaigose sudarys prielaidas trūkstamo personalo pritraukimui.
7. Socialinių įstaigų infrastruktūros atnaujinimas, socialinių paslaugų kokybės gerinimas bei įvairių programų įgyvendinimas (socialinės atskirties mažinimo, neigaliųjų, iš įkalinimo įstaigų grįžusių asmenų integracijos į visuomenę, darbo rinką programos, švietėjiškas darbas su socialinės rizikos šeimomis ir pan.) užtikrins šių paslaugų teikimą tikslinėms grupėms, mažins neigiamų socialinių reiškinių atsiradimo tikimybę.
8. Vykdomi Telšių rajono savivaldybės kultūros centro ir Karolinos Praniauskaitės viešosios bibliotekos bei kitų kultūros įstaigų rekonstrukcijos bei modernizavimo darbai pagerins jų teikiamų paslaugų kokybę, meno kolektyvų veiklos sąlygas, sudarys prielaidas plėsti veiklų spektrą, didinti gyventojų susidomėjimą kultūros renginiais.
9. Atnaujinama sporto infrastruktūra, numatyta centrinio miesto stadiono rekonstrukcija ir universalios sporto salės statyba gerins sporto veiklų sąlygas, populiarins fizinę veiklą ir gerins gyventojų sveikatingumo rodiklius.
10. Naujai plečiamos gyvenamosios teritorijos formuojamos užtikrinant jose gyvenantiems asmenims kokybišką švietimo, asmens sveikatos priežiūros, kultūros, socialinių paslaugų prieinamumą.

1.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo pasekmės kraštovaizdžio formavimo srityje:

1. Tvarkoma viešoji miesto infrastruktūra (švietimo, kultūros, asmens sveikatos priežiūros, socialines paslaugas teikiančios įstaigos, laisvalaikio praleidimo zonos, keliai, dviračių takai) gerins miesto estetinį vaizdą.
2. Sutvarkytos Masčio ežero pakrantės, įrengta prieplauka, pliažas, tvarkomi lankytini objektai gerins gyventojų laisvalaikio praleidimo galimybes bei miesto kraštovaizdį.
3. Pastatų, tame tarpe ir daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimas bei energetinio efektyvumo didinimas mažins centralizuotai gaminamos šilumos kiekį, o taip pat ir aplinkos taršą.
4. Tiesiami dviračių takai skatins gyventojus daugiau naudotis ekologiškais transporto priemonėmis, komunalinių paslaugų ūkio plėtra skatins gyventojus rūšiuoti atliekas, didesnę dėmesį skirti aplinkosaugos klausimams.
5. Estetinę miesto aplinką pagerins ir daugiabučių gyvenamųjų namų renovavimas, gatvių, apšvietimo sutvarkymas, visuomeninių pastatų renovavimas tiek miesto centre, tiek esamose bei naujai formuojamuose gatvėse. Gyventojai bus skatinami aktyviai tvarkytis savo gyvenamąją aplinką.
6. Telšių miesto plėtra, vykdoma vadovaujantis Bendrojo plano sprendiniais, kryptingai formuos gyvenvietes, pramonines zonas bei viešąsias erdves, užtikrins darnią miesto plėtrą ir nedarkys estetinio vaizdo.

Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano socialinės-ekonominės dalies sprendinių poveikio vertinimo suvestiniai duomenys pateikti 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Telšių miesto socialinės-ekonominės dalies sprendinių poveikio vertinimas

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Telšių rajono savivaldybės administracija
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo institutas
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Telšių miesto teritorijos Bendrasis planas
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais
5.	<p>Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: Socialinės – ekonominės plėtros priemonės planuojamos atsižvelgiant į šiuos dokumentus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją (Žin., 2003 09 19 Nr.89-4029‘</i> • Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikę strategiją (Žin., 2002 06 19 Nr.60-2424); • Valstybinę švietimo strategiją 2003 – 2012 m. (Žin. 2003-07-18, Nr. 71-3216); • Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis 2006–2008 metų programą (Žin. 2005 11 19 Nr.137-4919); • Kultūros centrų modernizavimo programą (Žin. 2006 08 12 Nr.88-3470). • Kūno kultūros ir sporto strategiją; • Neformaliojo vaikų ugdymo koncepciją; • Telšių rajono strateginį plėtros planą.
6.	<p>Status quo situacija:</p> <p>Pastaraisiais metais gyventojų skaičius Telšių mieste mažėja. Tai yra sumažėjusio gimstamumo bei emigracijos į užsienį pasekmė. Dažniausiai išvyksta darbingo amžiaus gyventojai. Gyventojų apsirūpinimo būstu rodikliai yra truputį prastesni nei šalies. Daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimas praktiškai nevyksta, nors paramą teikia tiek valstybė, tiek Telšių rajono savivaldybė. Jaučiamas socialinio būsto trūkumas. Telšių miesto mokyklų, kultūros, asmens sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų įstaigų tinklas užtikrina jam pavestas funkcijas, tačiau gerinant paslaugų kokybę, būtina modernizuoti infrastruktūrą bei spręsti personalo trūkumo klausimus.</p> <p>Vietos ekonomika pastaruosiu metu auga, didėja įmonių pardavimai. Tačiau įmonės vis dažniau susiduria su kvalifikuotų darbuotojų trūkumu, o tai ilgalaikiu laikotarpiu gali stabdyti verslo plėtrą. Tiesioginių užsienio investicijų srautas nėra itin didelis. 2007 – 2013 m. Europos Sąjungos Ekonomikos augimo veiksmų programos lėšos sudaro geras sąlygas vietos įmonėms įgyvendinti modernizavimo konkurencingumo didinimo projektus.</p>
7.	<p>Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant Telšių miesto teritorijos planavimo sprendinius: Užtikrinti darnią miesto plėtrą, kuri suprantama kaip kompromisas tarp aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių visuomenės tikslų, sudaranti galimybę pasiekti visuotinę gerovę dabartinei ir ateinančioms kartoms, neperžengiant leistinų poveikio aplinkai ribų, skatinti rajono socialinę – ekonominę plėtrą, gerinti švietimo, kultūros, asmens sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų kokybę bei prieinamumą, tvarkyti miesto sporto ir laisvalaikio praleidimo infrastruktūrą, siekiant gerinti visuomenės sveikatos rodiklius. Taip pat skatinti investicijų pritraukimą ir naujų įmonių kūrimąsi (formuojant pramoninius sklypus, siūlant mokestines lengvatas), aukštų ir vidutiniškai aukštų technologijų, aplinkosauginių priemonių diegimą, siekiant mažinti galimą neigiamą ūkinės veiklos poveikį aplinkai ir visuomenei, užtikrinti gyventojų perkamosios galios augimą.</p>

1.1 lentelės tęsinys

8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas). Siūlomi Bendrojo plano socialinės – ekonominės srities sprendiniai ilgalaikiu laikotarpiu teigiamai įtakos šias sritis charakterizuojančių rodiklius (gimstamumas, gyventojų sveikatingumo, išsilavinimo, užimtumo, gaunamų pajamų, apsirūpinimo būstu rodikliai, tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų srautas, įmonių pardavimai, statybos darbų apimtys ir pan.). Trumpu periodu, dėl vykstančių tam tikrų darbų (pvz. rekonstruojant kelius, mokyklas, tiesiant inžinerines komunikacijas ir pan.) kai kurių viešųjų paslaugų kokybė ar prieinamumas gali pablogėti.		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	<i>Verslo ir investicijų srities sprendiniai</i>		
	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Ekonominei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Socialinei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Nenumatomas</i>	<i>Neigiamas trumpalaikis</i>
	<i>Turizmo srities sprendiniai</i>		
	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Ekonominei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Socialinei aplinkai	<i>Nenumatomas</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis (vykdant statybos, rekonstrukcijos darbus, pvz. tvarkant Masčio ežero pakrantes)</i>
	<i>Būsto sektoriaus sprendiniai</i>		
	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis</i>
	Ekonominei aplinkai	<i>Nenumatomas</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Socialinei aplinkai	<i>Nenumatomas</i>	<i>Nenumatomas</i>
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis</i>

TELŠIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

1.1 lentelės tęsinys

<i>Švietimo sektorius</i>		
Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Ekonominei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Socialinei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis</i>
<i>Kultūros ir sporto sektorius</i>		
Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Ekonominei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Socialinei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis</i>
<i>Sveikatos apsaugos ir socialinės rūpybos sektorius</i>		
Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Ekonominei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Socialinei aplinkai	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Nenumatomas</i>
Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	<i>Teigiamas ilgalaikis</i>	<i>Galimas trumpalaikis neigiamas poveikis</i>

2. TELŠIŲ MIESTO GAMTINĖ APLINKA

2.1. Poveikis teritorijos vystymo darnai

Igyvendinus Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinius tikimasi pagerinti Telšių miesto ekologinę būklę, įrengti daugiau atskirųjų želdynų, gerinti esamų želdynų būklę, užtikrinti ryšius tarp miesto ir kaimo žaliųjų plotų, sunormavus priklausomuosius želdynus užtikrinti nuoseklų miesto teritorijos apželdinimą. Visa tai pagerins vieno iš darnaus vystymosi komponentų (gamtinės aplinkos) padėtį mieste.

Sutvarkius ir tinkamai įrengus Telšių miesto želdynus, pagerės bendras miesto įvaizdis, teritorija taps patrauklesne gyventi, tai gali įtakoti spartesnę teritorijos ekonominę ir socialinę vystymąsi. Todėl įgyvendinus sprendinius yra prognozuojamas ilgalaikis teigiamas poveikio efektas, bus sukurta pakankamai gyventojams reikalingų rekreacinių teritorijų mieste, kurios kartu su kitais miesto želdynais atliks ir ekologinio stabilizavimo funkcijas. Didėjantis želdynų plotas sudarys galimybes didėti gamtinei įvairovei, taip pat gerės aplinkos sveikumas ir mažės užterštumas. Įgyvendinant sprendinius bus įteisinti atskirųjų želdynų sklypai, parengti želdynų kūrimo ir tvarkymo projektai, nustatyti želdynų tvarkymo režimai.

Didžiausią teigiamą Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių poveikį patirs gamtinis ir socialinis sektoriai. Ekonominėms veiklos sritims didelio poveikio sprendiniai neturės, bet bendras miesto įvaizdžio gerėjimas gali įtakoti geresnes verslo sąlygas mieste bei didesnius vietinių turistų srautus.

Neigiamo Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių poveikio nepatirs nei viena veiklos sritis, tačiau sprendinių įgyvendinimo pradžioje išaugs savivaldybės biudžeto išlaidos želdynų įrengimui ir priežiūrai. Sprendiniuose numatyta sukurti želdynų ir želdinių stebėsenos (monitoringo) sistemą, jos sukūrimas taip pat padidins savivaldybės biudžeto išlaidas.

2.2. Poveikis ekonominei aplinkai

Gamtinės dalies sprendiniai žymaus poveikio Telšių miesto ekonominei aplinkai neturės. Pramonės, žemės ūkio ir kitų ūkio sektorių struktūros pokyčių Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendiniai beveik nepaveiks, nors dalis naujai planuojamų želdynų bus įrengti žemės ūkio žemėje. Šie plotai bus išnaudoti pilnaverčiam želdynui įrengti ir pagerins bendrą miesto įvaizdį.

Telšių miesto teritorijoje gamtiniai ištekliai yra miškas ir vandens. Miško gamtiniams ištekliams racionaliam naudojimui Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendiniai turės teigiamą poveikį, nes numatoma didinti miškų plotą. Vandens ištekliams poveikis taip pat bus teigiamas, nes numatoma geriau apsaugoti nuo taršos.

2.3. Poveikis socialinei aplinkai

Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendiniai Telšių miesto bendrajai socialinei būklei turės teigiamą įtaką, nes pagerės bendras miesto įvaizdis, miestelėnai galės didžiuotis savo miestu. Atsiradus daugiau žaliųjų plotų, didės aplinkos sveikumas, o tai gali turėti teigiamą įtaką gyventojų sveikatai. Sprendinių įgyvendinimui reikės sukurti naujų darbo vietų, susidarys didesnės darbo apimtys želdinius ir želdynus prižiūrintiems žmonėms.

Visuomeninį telšiečių gyvenimą gali paveikti naujų žaliųjų erdvių atsiradimas, tai teigiamai įtakos visus miesto gyventojus, nes atsiras daugiau galimybių ilsėtis gamtoje artimojoje aplinkoje.

2.4. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Oro kokybė Telšių mieste padidėjus želdynų plotui, pagerės. Telšių miesto oro užterštumo negalima įvertinti tiksliai, nes nėra vykdomas oro kokybės monitoringas, todėl miesto oro kokybė vertinama tik pagal teršalų emisijas į orą, o ne pagal kenksmingų medžiagų koncentracijas ore, tačiau nėra abejonės, kad miesto oras yra užterštas. Didesnis numatomas želdynų plotas ir želdinių skaičius pagerins planuojamos teritorijos oro kokybę.

Telšių mieste paviršinius vandenį sudaro Masčio ežeras, Mastupio ir Durbinio upeliai, daug mažų tvenkinukų ir melioracinių kanalų tinklas. Vandens kokybės monitoringas Telšiuose nėra vykdomas, todėl, nežinant dabartinės kokybės, numatyti sprendinių įtaką vandens kokybei yra sunku, tačiau gamtinės dalies sprendiniai vandens kokybę paveiks tik teigiamai. Požeminių vandens kokybei tiesioginės įtakos Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendiniai neturės. Masčio ežero būklė turės palaipsniui gerėti, nes ežerą yra numatoma valyti nuo seniai susikaupusių teršalų. Aplink Mastį bei Telšių mieste esančius upelius planuojama įrengti apsauginius želdynus, todėl paviršinių vandens telkinių kokybės gerės.

Telšių mieste paliekant dalį krūmynų teritorijų bus išlaikyta esama gamtinė įvairovė, gausinant želdinius miesto teritorijoje biologinė įvairovė didės be to apželdintose mišku teritorijose ilgainiui susidarys pusiau natūralios augimvietės, kurios galės užtikrinti Telšių miesto gamtinės aplinkos stabilumą bei didesnę ekosistemų atsparumą antropogeniniam poveikiui.

Igyvendinus sprendinius gamtinės rekreacinės aplinkos kokybė pagerės, ji labiau atitiks miestiečių poreikius. Pagal sprendinius numatoma esančiuose bei naujai planuojamuose želdynuose sutvarkyti ir įrengti rekreacinę infrastruktūrą.

Ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą mieste užtikrina tinkamai išdėstyti ir gerai prižiūrimi želdynai bei gamtinio karkaso teritorijos esančios kaimiškose vietovėse. Telšių miesto ekologinę pusiausvyrą užtikrina miesto vakariniame ir pietiniame pakraščiuose ir užmiestyje išsidėstę miškai.

Estetinė miestiško kraštovaizdžio kokybė sutvarkius miesto želdynus pagerės. Telšių mieste natūralus kraštovaizdžio dominantas yra Masčio ežeras ir raiškus reljefas. Želdinių funkcija yra pabrėžti esamą kraštovaizdžio natūralumą. Pagerinus želdynų būklę, estetinė vandens telkinių reikšmė gerokai išaugs.

Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių poveikio vertinimo suvestiniai duomenys pateikti 2.1 lentelėje.

2.1 lentelė. Telšių miesto Bendrojo plano gamtinės dalies sprendinių suvestinis poveikio vertinimas

1.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Planuojamai teritorijai galioja Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (Žin., 2002, Nr. 110-4852), kurio sprendiniai yra perkeliama į lokalų mastelį Telšių miesto teritorijoje. Telšių apskrities teritorijos bendrasis planas nėra parengtas, Telšių rajono bendrasis planas yra rengiamas.
2.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: Planuojamai teritorijai galioja Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029).
3.	Status quo situacija Telšių mieste atskirųjų želdynų yra nedaug ir jie susitelkę miesto pakraščiuose, todėl šiuo metu negali patenkinti gyventojų rekreacinių poreikių. Yra tik vienas centrinės reikšmės želdynas. Ekologinis Telšių miesto stabilumas ir aplinkos kokybė priklauso ne vien nuo mieste esančių želdynų, bet ir užmiesčio teritorijos apželdinimo. Neįgyvendinus sprendinių gali kilti teisinių konfliktų dėl želdynų užimamų žemės sklypų ribų, nebus vykdomas Telšių miesto želdynų ir želdinių monitoringas.
4.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: Siekama pagerinti Telšių miesto ekologinę būklę, įrengti daugiau Bendrojo atskirųjų, gerinti esamų želdynų būklę, sunormuoti priklausomuosius želdynus.
5.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas: Gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio natūralumo gausinimo sprendiniai: Padės sukurti vientisą gamtinį karkasą miesto ir kaimo kraštovaizdyje. Užtikrins vieno iš darnaus vystymosi komponentų (gamtinės aplinkos) integravimą į bendrą miesto sistemą. Didesni želdynų plotai miesto teritorijoje gerins ekologinę miesto būklę, aplinkos sveikumą. Numatomas teigiamas trumpalaikis ir ilgalaikis poveikis.

2.1 lentelės tęsinys

	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis +/-	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis -/-
6.	Sprendinių poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	+/+	/
	ekonominė aplinkai	/	/
	socialinei aplinkai	+/+	/
	gamtinė aplinkai ir kraštovaizdžiui	+/+	/
7.	<p>Galimo sprendinių poveikio vertinimas</p> <p>Racionalaus želdynų išdėstymo miesto teritorijoje sprendiniai: Sprendinių įgyvendinimas gerins miesto ekologinę būklę, užtikrins miestiečių rekreacinių poreikių tenkinimą. Tinkama želdynų priežiūra gerins bendrą miesto įvaizdį. Numatomas trumpalaikis ir ilgalaikis teigiamas poveikis, tačiau įgyvendinant sprendinius padidės savivaldybės biudžeto išlaidos miesto želdynų įrengimui bei priežiūrai, todėl gali atsirasti trumpalaikių neigiamų pasekmių ekonominėi aplinkai.</p>		
8.	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis +/-	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis -/-
	Sprendinių poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	+/+	/
	ekonominė aplinkai	/	-/
	socialinei aplinkai	+/+	/
gamtinė aplinkai ir kraštovaizdžiui	+/+	/	
9.	<p>Galimo sprendinių poveikio vertinimas</p> <p>Teisinių konfliktų išvengimo sprendiniai: Užtikrins visų miesto želdynų įteisinimą ir tikslų želdynams skirtų žemės sklypų ribų nustatymą, želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimą, bei želdynų ir želdinių stebėsenos sistemos sukūrimą. Numatomas trumpalaikis ir ilgalaikis teigiamas poveikis, tačiau įgyvendinant sprendinius padidės savivaldybės biudžeto išlaidos.</p>		

2.1 lentelės tęsinys

	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis +/+	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis -/-
10.	Sprendinių poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	+/+	/
	ekonominei aplinkai	/	-/
	socialinei aplinkai	+/+	/
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	+/+	/
11.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas Želdynų tvarkymo režimų sprendiniai: Užtikrins racionalų želdynų naudojimą ir tvarkymą, želdynų atliekamų funkcijų paskirstymą. Numatomas teigiamas trumpalaikis ir ilgalaikis poveikis, tačiau galimas savivaldybės biudžeto išlaidų želdynų priežiūrai išaugimas.		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis +/+	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis -/-
12.	Sprendinių poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	+/+	/
	ekonominei aplinkai	/	-/
	socialinei aplinkai	+/+	/
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	+/+	/

Vienintelė alternatyva parengtiems sprendiniams yra Status quo išlaikymo alternatyva, tačiau ji nėra priimtina, nes neplėtojama želdynų sistema Telšių miesto teritorijoje negali užtikrinti ekologinio stabilumo ir patenkinti miestiečių rekreacinių poreikių.

3. MIESTO SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

3.1. Įvadas

Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano susisiekimo dalies pagrindinis tikslas yra darnios tarpusavyje sąveikaujančios susisiekimo sistemos kūrimas, atsižvelgiant į transporto srautų poveikio aplinkai mažinimą, miesto gatvių plėtrą, infrastruktūros transporto srautams tobulinimą ir eismo saugos mieste didinimą.

Atliekant Telšių miesto Bendrojo plano sprendinių poveikio vertinimą, pagrindinai naudotasi strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita.

Sprendinių poveikio Telšių miestui vertinimo metu buvo išanalizuota Status quo situacija (jeigu nebūtų įgyvendinami Bendrojo plano sprendiniai) ir siūlomų Telšių miesto Bendrojo plano sprendinių galimas poveikis.

3.2. Status quo situacijos vertinimas

Miesto susisiekimo sistemos plėtra būtų vykdoma ir tuo atveju, jeigu Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano susisiekimo dalies sprendiniai nebūtų įgyvendinami. Susisiekimo sistemos plėtra reglamentuota įstatymais ir numatyta Lietuvos Respublikos Bendrojo plano sprendiniuose, teritorijų planavimo ir specialiuosiuose planuose, kituose dokumentuose. Telšių miesto Bendrojo plano sprendinių neįgyvendinimo atveju kiltų pavojus, kad susisiekimo sistemos plėtra būtų nepakankamai optimali, nepakankamai suderinta su miesto teritorijos urbanistine raida. Jeigu susisiekimo sistemos dalies siūlomos priemonės nebūtų įgyvendintos, blogėtų gyventojų susisiekimo kokybė, kuri turėtų neigiamos įtakos miesto teritorijos ekologiškai, socialinei, ekonominei ir technologinei aplinkai.

Neįgyvendinus Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo sistemos sprendinių, yra galimos šios neigiamos pasekmės: miesto susisiekimo sistema nesugebės praleisti didėjančių miesto vietinių ir tranzitinių transporto srautų, bus perkrautos gatvės ir sankryžos, didės transporto srautų keliamas neigiamas poveikis miesto aplinkai, augs eismo įvykių skaičius. Galutinis rezultatas – nebus išnaudotas visas esamas Telšių miesto susisiekimo sistemos potencialas.

3.3. Poveikis teritorijos vystymo darnai ir planuojamai veiklos sričiai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. patvirtinta Nacionalinės darnaus vystymo strategija yra nurodžiusi kryptis tolesniam Lietuvos transporto sektoriaus vystymuisi. Transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo neigiamo poveikio aplinkai mažinimas nustatytas kaip darnaus vystymosi prioritetas Lietuvos miestuose. Darni Telšių miesto susisiekimo sistema susijusi su daugeliu planavimo pakopų ir etapų. Telšių miesto teritorijos vystymas nagrinėjamas sisteminiu požiūriu, žvelgiant į ateities galimas perspektyvas ir tendencijas, ieškant naujų priemonių miesto vystymuisi trukdančių faktorių eliminavimui.

Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo dalyje išskelti uždaviniai:

- 1) tenkins miesto gyventojų susisiekimo poreikius;
- 2) turės teigiamą įtaką miesto darniai urbanizacijos plėtrai;
- 3) sudarys sąlygas gyventojams pasirinkti viešąjį transportą;
- 4) turės teigiamą įtaką susisiekimo sistemos tolygiam apkrovimui.

3.4. Poveikis ekonominei aplinkai

Telšių miesto gatvių tinklo charakteristikų ir parametrų gerinimas turės trumpalaikės neigiamos įtakos žemės naudojimui, nes platinant gatvių važiuojamąsias dalis, rekonstruojant sankryžas, statant naujus susisiekimo infrastruktūros objektus (miesto aplinkkelį) reikės išpirkti aplinkines žemes iš dabartinių savininkų pagal Lietuvos įstatymais numatytas procedūras. Pagerinus Telšių gatvių tinklo parametrus, nutiesus numatytus naujus gatvių tęsinius ir aplinkkelį pagerės makroekonominiai rodikliai, investicijų ir verslo galimybės.

Prognozuojama, kad visiems Telšių miesto ekonominiams aspektams (konkurencingumas, investicijos, verslumas, vartotojai, namų ūkiai) nustatyti uždaviniai turės teigiamos ilgalaikės įtakos.

3.5. Poveikis socialinei aplinkai

Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo dalies išskeltų uždavinių įgyvendinimas turės reikšmingos teigiamos įtakos beveik visiems socialiniams rodikliams; tobulinant ir plečiant gatvių tinklą bei padidėjus transporto srautams, bus užtikrinta didesnė gyventojų teisė į judrumą, sumažėjus eismo įvykiams pagerės gyventojų sveikatos būklė. Socialiniu požiūriu visos priemonės turės teigiamos ilgalaikės įtakos miesto gyventojų užimtumui ir darbo rinkai, darbo kokybei, gyventojų kelionėms, jų sveikatai ir saugumui. Telšių miesto susisiekimo infrastruktūros gerinimas įtakos nacionalinius ir lokalius procesus. Susisiekimo infrastruktūros

objektų plėtra užtikrins tranzitinių transporto srautų sumažinimą ir ekonominių Telšių miesto gyvybingumą, visų gyventojams svarbiausių paslaugų geresnį prieinamumą.

3.6. Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Telšių miesto susisiekimo sistemos plėtra yra glaudžiai susijusi su teritorijos gamtine aplinka. Gamtinių išteklių naudojimas Telšių gatvių tinklo infrastruktūrai plėtoti ir transporto tarša neigiamai įtakoja miesto ir priemiesčių gamtinę aplinką, sukelia neigiamą poveikį jautrioms teritorijoms ir menkina ar net naikina kraštovaizdį. Sprendiniuose numatyta Telšių miesto aplinkkelyje ir gatvių jungtyse, einančiuose per jautrias miesto teritorijas, svarbu išlaikyti numatytas apsaugines zonas. Tinkamai suprojektavus gatvių tinklo infrastruktūros plėtrą ir atlikus ekonominius pagrindimus, galima nepažeisti gamtinės aplinkos ir išsaugoti esamą kraštovaizdį. Dviračių takų tiesimas Telšiuose sumažins priklausomybę nuo naftos, keičiant ją alternatyviomis kuro rūšimis, sumažins oro taršą ir keliamą transportinį triukšmą. Plečiamas mieste asfaltuotų gatvių tinklas, gerėjanti jų kokybė ir laidumas, tiesiamos naujos gatvių jungtys leis sumažinti oro taršą ir triukšmą.

Siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių Telšių miesto aplinkai, išduodant planavimo sąlygas susisiekimo infrastruktūros objektų specialiųjų ir detaliųjų planų rengimui, privaloma laikytis Telšių miesto Bendrojo plano gamtos ir kultūros paveldo objektų apsaugos sprendinių, vykdyti gatvių tiesimo ir rekonstrukcijos techninę priežiūrą nenukrypstant nuo suplanuotų ir poveikio aplinkai įvertintų sprendinių.

3.7. Sprendinių poveikio įvertinimo išvadinė santrauka

Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo infrastruktūros sprendinių vertinimas pateikiamas 3.1 lentelėje.

3.1 lentelė. Telšių miesto susisiekimo sprendinių poveikio vertinimo lentelė

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Telšių rajono savivaldybės administracija
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VGTU Teritorijų planavimo mokslo institutas
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Telšių miesto teritorijos Bendrojo plano susisiekimo dalis
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo dalies sprendiniai suderinti su Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrojo plano sprendiniais
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: <ol style="list-style-type: none"> 1. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. 2. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas. 3. 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa ir asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga 2005-2015 m.
6.	<p>Status quo situacija</p> <p>Telšių miesto gatvių tinklas ir jo charakteristikos išlieka pastovios. Dėl pastoviai Telšių mieste didėjančio automobilizacijos lygio ir kylančių tranzitinių srautų blogės susisiekimo kokybė, o tai turės neigiamos įtakos teritorijos gyvenamajai aplinkai ir pareikalaus didelių finansinių resursų gyvenimo kokybės gerinimui. Telšių miesto susisiekimo sistema nepatenkins didėjančių vietinių ir tranzitinių transporto srautų. Sudėtingiau bus integruotis į nacionalinį transportinį tinklą, didės transporto srautų neigiamas poveikis aplinkai ir gyventojams. Neįgyvendinant eismo saugumo priemonių didės eismo įvykių skaičius, ypač su pėsčiaisiais ir dviratininkais.</p>
7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius: Telšių miesto Bendrojo plano susisiekimo dalies tikslas – darnios tarpusavyje sąveikaujančios susisiekimo sistemos plėtra, atsižvelgiant į transporto srautų poveikio miesto aplinkai ir gyventojams mažinimą, gatvių tinklo vystymas ir jo parametrų gerinimas, transporto infrastruktūros plėtra ir eismo saugumo mieste didinimas.
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)

3.1 lentelės tęsinys

	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	Teigiamas ilgalaikis	Neigiamas trumpalaikis gatvių rekonstrukcijos ir transporto infrastruktūros objektų statybos metu
	Ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Poveikis nenumatomas
	Socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis	Poveikis nenumatomas
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis – kraštovaizdžiui	Neigiamas trumpalaikis gamtinei aplinkai susisiekimo sistemos objektų apsaugos zonose
10.	Siūlomos alternatyvos poveikis: (alternatyva – esamos tendencijos, dekoncentruota plėtra):		
	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai		Nereguliuojamų statybų plėtra pareikalaus ir nekoncentruotos susisiekimo plėtros (ilgalaikis poveikis)
	Ekonominiai aplinkai		Netolygi susisiekimo sistemos plėtra reikalaus didelių investicijų (ilgalaikis poveikis)
	Socialinei aplinkai		Pablogės susisiekimo sąlygos priemiesčio gyventojams (trumpalaikis poveikis)
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui		Galimas neigiamas trumpalaikis ir ilgalaikis poveikis netoliese esančioms jautrioms teritorijoms

4. TELŠIŲ MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

4.1. Įvadas

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių (vandentiekio ir vandenvalos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo bei telekomunikacijų ir ryšių) sprendinių poveikio vertinimas atliktas, remiantis Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 920 (Žin., 1994, Nr. 113-4228). Šioje ataskaitoje pateikiamos Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendinių poveikio vertinimo išvados.

4.2. Sprendinių poveikio vertinimo išvados

Sprendinių poveikio vertinimo metu minėtais aspektais buvo išanalizuota **Status quo** situacija (kas atsitiktų, jeigu nebūtų įgyvendinami Bendrojo plano sprendiniai) ir siūlomų sprendinių galimas poveikis.

4.2.1. Status quo

Neįgyvendinant Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendinių Telšių miesto teritorijoje vyktų nereguluojama (neplanuota) ar menkai reguliuojama inžinerinės infrastruktūros plėtra. Tokiu atveju nebūtų užtikrintas sistemingas, esamus ir planuojamus poreikius atitinkantis infrastruktūros vystymasis ir nebūtų sudaromos sąlygos darniam teritorijų vystymui. Infrastruktūros plėtra, neįvertinant esamų ir planuojamų poreikių, neleistų efektyviai panaudoti finansinių išteklių, neužtikrintų perspektyvinių pramonės ir verslo teritorijų aprūpinimo inžinerine infrastruktūra ir tai darytų neigiamą poveikį miesto ekonominei aplinkai. Tinkamos kokybės inžinerinės paslaugos yra svarbus gyvenimo kokybės rodiklis ir nereguluojama infrastruktūros plėtra neužtikrintų visų Telšių miesto gyventojų aprūpinimo reikiamos kokybės paslaugomis. Tokia plėtra turėtų neigiamą poveikį socialinei aplinkai. Nereguluojama ar menkai reguliuojama inžinerinės infrastruktūros plėtra sąlygos didesnę neigiamą poveikį gamtinei aplinkai (atmosferos orui, dirvožemiui, paviršiniams ir požeminiams vandenims, gyvūnijai ir augalijai bei kt.), kraštovaizdžiui ir kultūros paveldo objektams, nei darniai ir subalansuotai vystant teritoriją.

Sprendinių poveikio vertinimas atliktas tokiais aspektais:

- 1) poveikis teritorijos vystymo darnai;
- 2) poveikis ekonominei aplinkai;

- 3) poveikis socialinei aplinkai;
- 4) poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui (gamtinės aplinkos kokybei, kraštovaizdžio struktūrai ir ekologiškai pusiausvyrai, gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimui).

4.2.2. Sprendinių poveikis teritorijos vystymui

Vienas iš svarbiausių darnaus teritorijų vystymo faktorių ir yra inžinerinės infrastruktūros vystymas, atsižvelgiant į esamus ir planuojamus inžinerinių paslaugų poreikius Telšių miesto teritorijoje.

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas plėtoti ir tobulinti susiklosčiusią Telšių miesto erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti urbanistinės sistemos efektyvų aprūpinimą infrastruktūra, iš anksto rezervuoti teritorijas infrastruktūrai plėtoti, įgyvendinti aukštesnio lygmens teritorijų planavimo ir strateginių planų nuostatas.

Bendrojo plano vandentvarkos ir vandenvėlos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo, telekomunikacijų ir ryšių dalių sprendinių įgyvendinimas Telšių mieste sudarys sąlygas darniam ir efektyviai planuojamam teritorijų vystymui. Numatomas poveikis yra teigiamas ir ilgalaikis.

4.2.3. Sprendinių poveikis ekonominei aplinkai

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas spartesnei Telšių miesto ūkio raidai. Teritorijas aprūpinant inžinerine infrastruktūra, bus sukurta palanki investicinė aplinka pramonės ir kitiems verslo subjektams, didės įmonių konkurencingumas, bus išsaugomos esamos bei steigiamos naujos darbo vietos, augs gyventojų gyvenimo lygis. Sudarytos sąlygos miesto plėtrai leis sumažinti Telšių miesto atotrūkį nuo kitų sparčiai besivystančių Lietuvos regionų.

Sprendiniai energetikos srityje, apimantys kogeneracinių įrenginių įdiegimą Telšių miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje, vamzdynų keitimą bei pastatų rekonstrukciją, turės teigiamą poveikį energijos ir energijos išteklių vartojimo efektyvumui, kadangi didėjantis energijos išteklių vartojimo ir tiekimo efektyvumas lems mažesnę pirminių išteklių poreikį ir išlaidas išteklių pirkimui. Didėjantis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas šilumos gamybai lems mažesnę neatsinaujinančių energijos išteklių poreikį. Sprendinių vandentvarkos srityje įgyvendinimas leis užtikrinti tausų vandens išteklių naudojimą. Inžinerinės infrastruktūros objektų modernizavimas mažins avarijų tikimybę ir išlaidas jų likvidavimui. Sprendiniai telekomunikacijų ir ryšių srityje sudarys palankias sąlygas žinių visuomenės ir žinių ekonomikos

kūrimuisi, užtikrins, kad vartotojams telekomunikacijų ir ryšių paslaugos būtų teikiamos už konkurencingas kainas.

Dalis sprendinių įgyvendinimui reikalingų lėšų turės būti padengta iš Telšių rajono savivaldybės biudžeto, tačiau projektų planingas įgyvendinimas suteiks galimybę didelę reikalingų lėšų dalį gauti iš ES Struktūrinių fondų ar pasinaudoti kitais finansinės paramos šaltiniais. Be to, inžinerinės infrastruktūros plėtra yra būtina, siekiant užtikrinti darnų teritorijos vystymąsi.

Numatomas teigiamas ilgalaikis Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikis Telšių miesto ekonominei aplinkai.

4.2.4. Sprendinių poveikis socialinei aplinkai

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas Telšių miesto gyventojų gyvenimo kokybei kilti, nes didės gyvenamųjų pastatų aprūpinimo inžinerinėmis paslaugomis (vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų šalinimo, elektros tiekimo, šildymo, telekomunikacijų ir ryšių paslaugomis) prieinamumas, patikimumas, gerės pačių paslaugų kokybė ir todėl bus užtikrintos gyventojų higienos, sveikos gyvenamosios aplinkos, komforto reikmės. Įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius bus užtikrintas minimalus poveikis gamtinei aplinkai, taip pat ir minimalus netiesioginis neigiamas supančios aplinkos poveikis gyventojams (pvz., dėl užteršto oro, vandens, dirvožemio ir pan.). Sprendiniai telekomunikacijų ir ryšių srityje skatins žinių visuomenės kūrimąsi.

Miesto teritorijas aprūpinant inžinerine infrastruktūra, bus sukurta palanki investicinė aplinka naujų įmonių kūrimuisi, dėl ko didės gyventojų užimtumo lygis bei kils pragyvenimo lygis.

Didėjantis energijos ir energijos išteklių vartojimo efektyvumas lems mažesnę galutinę energijos poreikį ir mažesnes gyventojų išlaidas energijos ištekliams pirkti. Šie aspektai ypač svarbūs socialiai pažeidžiamiems visuomenės sluoksniams – nepasiturinčios, jaunos šeimos pagyvenusiems asmenims ir kt.

Numatomas teigiamas ilgalaikis Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikis Telšių miesto socialinei aplinkai.

4.2.5. Sprendinių poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį teigiamą poveikį aplinkos komponentams: oro kokybei, paviršinių ir požeminių vandenių kokybei, dirvožemio ištekliams ir žemės ūkio naudmenoms, ekosistemoms ir biologinei

įvairovei, kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai ir estetinei kokybei, kultūros paveldo objektams.

Oro kokybei sprendiniai turės ilgalaikę teigiamą įtaką, nes diegiamos efektyvaus elektros ir šilumos vartojimo priemonės, didinamas energijos gamybos ir tiekimo efektyvumas, skatinama elektros ir šilumos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių sudarys sąlygas mažesniai organinio kuro poreikiui, kurį deginant aplinkos oras teršiamas kenksmingomis aplinkai ir žmogaus sveikatai medžiagomis. Šiuolaikinės technologijos, atitinkančios geriausiems prieinamiems gamybos būdams keliamus reikalavimus ir pakeisiančios šiuo metu naudojamus įrenginius, sumažins energijos generavimo veiklos neigiamą įtaką supančiai aplinkai. Pagrindinė atliekų tvarkymui skirta įranga – biodegraduojančių atliekų kompostavimo aikštelė, atliekų perkrovimo stotis yra/bus įrengtos Gaudikaičių gyvenvietėje šalia Telšių miesto. Pagal Bendrojo plano sprendinius sutvarkyta atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrins mažesnę aplinkos oro taršą iš irstančių atliekų išsiskiriančiomis medžiagomis, šalia miesto esančio sąvartyno rekultyvavimas, pavojingų, biodegraduojančių ir kitų rūšių atliekų tvarkymas užtikrins mažiausią galimą neigiamą poveikį aplinkos oro kokybei. Galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėjęs dulketumas ir pan.).

Paviršinių ir požeminių vandens išteklių kokybei Bendrojo plano sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi moderni vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo infrastruktūros įranga užtikrins minimalią avarijų tikimybę ir minimalų neigiamą poveikį paviršinių ir požeminių vandens išteklių kokybei. Mažėjanti oro tarša taip pat lems mažesnę paviršinių vandens taršą ir eutrofikacijos, rūgščių lietu poveikį jiems. Bendrojo plano sprendiniai taip pat yra orientuoti į tausų vandens išteklių vartojimą.

Dirvožemio ištekliams Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi mažės dirvožemio tarša dėl modernių ir tinkamai eksploatuojamų vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo įrenginių.

Ekosistemoms ir biologinei įvairovei Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, kadangi mažės taršos poveikis ekosistemoms.

Kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai ir estetinei kokybei Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikę teigiamą įtaką, kadangi siūloma esamos įrangos rekonstrukcija, naujų modernių įrenginių statyba, tinkama atliekų tvarkymo sistema ir sąvartyno rekultyvavimas užtikrins minimalų neigiamą poveikį aplinkos komponentams, nuo kurių priklauso kraštovaizdžio išsaugojimas (pvz., aplinkos orui, dirvožemiui, gamtiniams vandenims, biologinei įvairovei ir buveinių apsaugai).

Infrastruktūros objektų statybos vietoje dirvožemiui, ekosistemoms ir biologinei įvairovei, kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai gali būti padarytas ir neigiamas poveikis,

tačiau tokių objektų statyba yra būtina darniam vystymuisi, o galimas neigiamas poveikis bus minimalus ar jo gali iš viso nebūti, atliekant teisės aktuose nustatytas aplinkosaugos procedūras (planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą ir kt.). Kraštovaizdžio estetinei kokybei galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėję automobilių srautai, aptvertos teritorijos ir pan.).

Kultūros paveldo objektams Bendrojo plano sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį, nes bus sudarytos sąlygos objektus aprūpinti inžinerinėmis paslaugomis, objektai bus aptarnaujami atliekų šalinimo sistemos ir taip bus sutvarkyta objektų vizualinė aplinka ir taip šiuose objektuose bus palankiau plėtoti turizmą. Galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis infrastruktūros objektų statybos metu (padidėję automobilių srautai, aptvertos teritorijos ir pan.).

4.3. Sprendinių poveikio įvertinimo išvadinė santrauka

Telšių miesto Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių sprendinių poveikio vertinimo išvadų santrauka pateikta 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. Telšių miesto Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalių sprendinių poveikio vertinimas

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Telšių rajono savivaldybės administracija
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas ir UAB „COWI Baltic“
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Telšių miesto Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalis
4.	Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais: Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai suderinti su Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (Žin., 2002, Nr.110-4852) ir rengiamu Telšių apskrities teritorijos bendruoju planu.
5.	Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais: Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai suderinti su Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029), Valstybine aplinkos apsaugos strategija (Žin., 1996, Nr. 103-2347), Nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-4029), Nacionaline energetikos strategija (Žin., 2007, Nr. 11-430), Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo) plėtros strategija (Žin., 2005, Nr. 8-245), Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu (Žin., 2007 Nr. 122-5003), Telšių rajono strateginiu plėtros planu 2004-2020 metams.
6.	Status quo situacija Jei Telšių miesto teritorijoje nebūtų įgyvendinami Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai, planuojamoje teritorijoje vyktų nereguliuojama (neplanuojama) ar menkai reguliuojama inžinerinės infrastruktūros plėtra. Tokiu atveju nebūtų užtikrintas sistemingas, esamus ir planuojamus poreikius atitinkantis infrastruktūros vystymasis ir taip nebūtų sudaromos sąlygos darniam teritorijų vystymui.

4.1 lentelės tęsinys

7.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniais siekiama tobulinti susiklosčiusią Telšių miesto erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti urbanistinės sistemos aprūpinimą inžinerine infrastruktūra.		
8.	Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas trumpas įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
	Teritorijos vystymo darnai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Nenumatomas
	Ekonominei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Galimas neigiamas trumpalaikis poveikis, nes dalį sprendinių įgyvendinimui reikalingų lėšų turės būti padengta iš Telšių rajono savivaldybės biudžeto, tačiau šios lėšos yra būtinos darniai infrastruktūros plėtrai. Planingas projektų įgyvendinimas suteiks galimybę didelę reikalingų lėšų dalį gauti iš ES Struktūrinių fondų ar pasinaudoti kitais finansinės paramos šaltiniais.
	Socialinei aplinkai	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Nenumatomas
	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	Teigiamas ilgalaikis poveikis	Infrastruktūros objektų statybos vietoje dirvožemiui, ekosistemoms ir biologinei įvairovei, kraštovaizdžio ekologinei pusiausvyrai gali būti padarytas ir neigiamas poveikis, tačiau tokių objektų statyba yra būtina darniam vystimuisi, o galimas neigiamas poveikis bus minimalus ar jo gali iš viso nebūti, atliekant teisės aktuose nustatytas aplinkosaugos procedūras (planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą ir kt.). Infrastruktūros objektų statybos metu aplinkos oro kokybei, dirvožemiui, kraštovaizdžio estetinei kokybei, kultūros paveldo objektams galimas trumpalaikis nereikšmingas neigiamas poveikis (padidėję automobilių srautai, padidėjęs dulketumas, aptvertos teritorijos ir pan.).

4.4. Priemonės sprendinių stebėsenai atlikti

Atlikus Telšių miesto Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendinių poveikio vertinimą, nustatyta, kad sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį miesto teritorijų vystymosi darnai, ekonominei, socialinei ir gamtinei aplinkai. Galimas neigiamas poveikis gamtinei aplinkai yra nereikšmingas, trumpalaikis ir gali būti dar labiau sumažintas laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų su aplinkosauga susijusių reikalavimų ir procedūrų (sanitarinių apsaugos zonų nustatymo reikalavimų ir tvarkymo režimų, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų, specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų ir pan.) bei atliekant Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną.

Stebėseną turi būti atliekama, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. D1-263 „Dėl Apskritis teritorijos Bendrojo (generalinio) plano rengimo, Savivaldybės teritorijos Bendrojo plano rengimo ir Miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1994, Nr.83-3029) ir kitais teisės aktais.